

INHOUD

- Lezing Anne Doornbos op 22 februari 2022
- Resultaat Rabo Clubsupport
- Onthulling graftommel op de begraafplaats in Rolde
- Symposium markestenen terug op hun plek
- Verslag van de lezing "Opstand Veenarbeiders"
- Presentatie werkgroep bewoningsschiedenis

Secretariaat:
Waardeel 35
9451 EL ROLDE
Tel.: (0592) 24 39 59
E-mail: secretaris@rhg-rolde.nl

Website:
www.rhg-rolde.nl

Uitnodiging jaarlijkse ledenvergadering

Het bestuur van het Rolder Historisch Gezelschap nodigt u graag uit voor de jaarlijkse ledenvergadering op:

Woensdag 22 februari 2023 om 19.30 uur in de Boerhoorn te Rolde

De agenda voor de ledenvergadering treft u hieronder aan.

Agenda ledenvergadering op 22 februari 2023

1. Opening.
 2. Verslag van de vorige ledenvergadering op 3 maart 2022. Het verslag wordt op de vergadering uitgereikt en toegelicht.
 - Vaststelling verslag.
 3. Mededelingen.
 4. Ingekomen stukken.
 5. Jaarverslag 2022 van de secretaris: Het jaarverslag wordt op de vergadering uitgereikt en toegelicht.
 - Vaststelling jaarverslag.
 6. Financieel jaarverslag 2022 van de penningmeester: Het verslag wordt op de vergadering uitgereikt en toegelicht.
 - Verslag kascommissie.
 - Vaststelling financieel jaarverslag 2022.
 7. Benoeming kascommissie 2023.
 8. Begroting 2023. De ontwerpbegroting wordt op de vergadering uitgereikt en toegelicht.
 - Vaststelling begroting 2023.
 9. Verkiezing bestuursleden. Volgens het rooster van aftreden is secretaris Alianne Bouma-Hoven aftredend. Zij stopt na 9 jaar als secretaris en blijft in het bestuur als algemeen bestuurslid. Andries Visser is bereid gevonden om het secretariaat over te nemen. Voor de functie van voorzitter zijn wij nog op zoek naar een kandidaat. Kandidaten voor de functie van voorzitter kunnen zich tot 24 uur voor aanvang van de vergadering aanmelden (via secretaris@rhg-rolde.nl).
 10. Nagekomen punten.
 11. Rondvraag.
 12. Sluiting vergadering.
- KORTE PAUZE waarna schrijver Anne Doornbos een lezing zal geven (zie verderop in deze nieuwsbrief).

*Het bestuur
wensst u allen
goede feestdagen
en een gezond
en voorspoedig
2023!*

Lezing Anne Doornbos op 22 februari 2022

Aansluitend aan de ALV op 22 februari 2022 zal Anne Doornbos een lezing geven vanaf ongeveer 20.30 uur. Anne Doornbos is een Drentse schrijver en dichter. Hij heeft een aantal boeken geschreven, waaronder "De Paddenvanger". Dit misdaadverhaal speelt zich af in en rondom Rolde. Hiermee verwerf Anne in 2018 de Streektaalprijs van het Dagblad van het Noorden. Hij publiceert regelmatig in het tijdschrift Roet.

De lezing gaat over de Drentse Taol, hoe deze is ontstaan en hoe deze taal nu nog steeds wordt gebruikt. Anne kan daar als geen ander over vertellen.

Resultaat Rabo Clubsupport

Onlangs werd de uitslag van de Rabo Clubsupport 2022 bekendgemaakt. Net als voorgaande jaren hebben we een heel mooi resultaat behaald! Het Rolder Historisch Gezelschap ontvangt dit jaar een bedrag van maar liefst € 1.391,56. We willen dit bedrag gebruiken voor het opzetten van een beeldbank waarin we onze vele duizenden foto's van de oude gemeente Rolde kunnen laten zien.

Er waren dit jaar 453 deelnemers aan de actie en het RHG is met dit bedrag op de twintigste plaats geëindigd. We hebben 132 stemmen ontvangen.

We willen Rabobank Assen en Noord-Drenthe en iedereen die op ons gestemd heeft graag bedanken!

Johannes Schutrup op het bankje bij de graftrommel.
(foto: Luuk Lesschen)

Onthulling graftommel op de begraafplaats in Rolde

Op 30 november 2022 is een door Johannes Schutrup gerestaureerde graftrommel officieel onthuld op de begraafplaats van Rolde.

Een graftrommel is een metalen trommel die is afgedekt met een glasplaat. Hierin werd een bijzondere gift gelegd voor de overledene, meestal in de vorm van een bloemenkrans van metalen bladeren en porseleinen bloemen. Op Nederlandse begraafplaatsen waren ooit zo'n 25.000 graftrommels aanwezig. Er zijn er nog maar weinig over. In de gemeente Aa en Hunze zijn er nog drie, waaronder deze in Rolde. Deze graftrommel werd een paar jaar geleden gevonden bij het afval op de begraafplaats. Gelukkig kon deze gered worden van de stort en hij is gerestaureerd door Johannes Schutrup. Meer informatie en een uitgebreid krantenartikel is te vinden op onze website (onder nieuws).

Symposium markestenen terug op hun plek

Op 28 oktober 2022 organiseerden de Vereniging Drentse Boermarken en de Stichting Drents Agrarisch Erfgoed een symposium onder de titel 'Markestenen terug op hun plek'. Locatie was de Zwerfkei in Gees en vanuit het RHG waren Gesinus Lunsing, Geert Suichies en Liesbeth Mooij aanwezig.

Door dit symposium, met een kleine honderd deelnemers, hoopten de organisatoren de belangstelling aan te wakkeren voor de oude markestenen als afbakening tussen de markegebieden.

In zes korte lezingen kregen de deelnemers informatie over heden en verleden van markestenen, zowel in Drenthe en Twente als in Duitsland rond Osnabrück. Ook kwam de grensbepaling, verplaatsing, en verduistering van markestenen aan de orde evenals

Gesinus Lunsing en Geert Suichies kijken naar de nieuwe markesteen in Gees vanaf de zijlijn. (foto en tekst: Liesbeth Mooij)

grensconflicten tussen de boermarken in het verleden. De directeur van het Emslandmuseum, dr. Andreas Eiyneck, sprak over de oude traditie van de 'schnatgang' (een feestelijke rondgang met het hele dorp langs de grenspalen en -stenen van de eigen boermarke) en het herstel van deze traditie in het Emsland.

Door foto's kregen de deelnemers een goed beeld van grote dorpsgroepen met gezinnen en kinderen in optocht langs hun grensstenen. Een initiatief dat op navolging wacht in Drenthe.

Na een goede lunch en een paar liedjes van Harm en Roelof uit Sleen trokken de aanwezigen naar de nieuw geplaatste markesteen op de grens tussen de marken van Gees en Zwinderen. De commissaris van de Koning in Drenthe, mevrouw Jetta Klijnsma, verrichtte de onthulling van de steen die opnieuw langs de scheidingsweg van de boermarken ligt.

Verlag van de lezing "Opstand Veenarbeiders"

Op 8 november 2022 werd de lezing "Opstand Veenarbeiders" door de heer Jan Klater gehouden in MFC Boerhoorn. De lezing was een initiatief van de Culturele Vereniging Rolde en het Rolder Historisch Gezelschap en werd bezocht door ruim 90 aanwezigen.

De heer Kalter heeft de opstand in het veen op indringende wijze beschreven in zijn boek: "Opstand en ondergang van de veenarbeiders in Zuidoost Drenthe 1860 – 1921". Dit boek was ook het onderwerp van zijn lezing.

Hij begon zijn inleiding met een beschrijving van het ontstaan van de veengebieden in Nederland en dat Nederland oorspronkelijk voor het grootste gedeelte bestond uit veen. In Drenthe werd het hooggelegen Drents Plateau aan beide zijden omgeven door grote veengebieden.

Vanaf de 17e eeuw werd het veen vooral gebruikt als brandstof. Tot 1800 werd er vooral in Noord en Zuid-Holland veel veen gewonnen. De talrijke plassen zijn daarvan een gevolg. Toen het veen daar op was, ging men in Drenthe en Groningen de turfproductie opvoeren. Kalter laat aan de hand van beelden zien hoe de arbeiders de turf staken en droogden. Baggelturf ontstond door het veen nat te maken en later uit de opgedroogde prut turven te snijden die dan werden opgestapeld om te drogen. Droge turf werd gestoken uit het hoger gelegen veen. Eind jaren tachtig van de negentiende eeuw namen steenkolen steeds meer de plaats in als brandstof. Er brak economisch een slechte tijd aan voor de veenarbeiders. Deze arbeiders bestonden uit vaste en seizoenarbeiders. De vaste arbeiders kregen meer loon en werden een woninkje aangeboden door de veenbazen. De seizoenarbeiders werden minder goed behandeld. Er ontstond steeds meer onvrede en uiteindelijk kwamen er stakingen die eerst waren verboden. Er werden vakbonden opgericht om een einde te maken aan de economische malaise. De bonden kwamen met een steunregeling. Binnen de bonden was er grote onenigheid. De overheid greep toen in. De steunregeling werd ingetrokken en kwam met de werkverschaffing om de arme beroepsbevolking aan werk en aan brood te helpen. Na de turfwinning werd er nog tientallen jaren veen gewonnen voor potgrond. Voor duizenden arbeiders werd werkgelegenheid gecreëerd met de komst van o.a. Philips en Danlon. Verder trokken er veel gezinnen naar Twente en Eindhoven om daar te werken. Het landschap van de Veenkoloniën met zijn kanalen en lintdorpen en de namen van een aantal woonplaatsen, zoals Erica en Klazienaveen, herinneren ons aan die roerige tijd in Zuidoost Drenthe.

De heer Kalter was een boeiende verteller. Het was een zeer geslaagde avond.

Presentatie werkgroep bewoningsgeschiedenis

Op 22 november jl. was de werkgroep Bewoningsgeschiedenis door de Vriendenclub van Rolde uitgenodigd. In MFC Boerhoorn heeft de werkgroep, na het welkomstwoord van waarnemend voorzitter Jan Bentum, hun project met inmiddels een behoorlijk resultaat gepresenteerd.

Ton Pots, coördinator van de werkgroep, vertelde in zijn inleiding eerst nog over het ontstaan van het Rolder Historisch Gezelschap en de vele activiteiten van het RHG. Daarna ging het over de Bewoningsgeschiedenis van het oude gedeelte van Rolde. Aan de hand van een PowerPoint-presentatie vertelde Ton hoe de werkgroep van 7 vrijwilligers te werk gaat. Best een stevige klus. Ook gaf Ton aan dat de werkgroep met regelmaat tegen knelpunten aanloopt. Zo is het feit dat de gemeente Rolde pas omstreeks 1936 straatnamen kreeg knap vervelend. Tot die tijd werkte men in Rolde met A-nummers die nogal eens wijzigden. Grolloo had destijds B-nummers. Maar men gaat voortvarend te werk, wat uiteindelijk zal leiden tot een mooi eindresultaat.

Daarna presenteerde Harm Jan Tinge aan de hand van 5 grote tekeningen op het scherm de groei en ontwikkeling van Rolde vanaf 1832 tot heden. Het is duidelijk zichtbaar dat de huidige wegenstructuur in de kom van Rolde weinig anders is dan bijna 200 jaar geleden. Destijds waren het wel bijna overal zandwegen. Het is goed te zien in welke perioden de woningen aan bepaalde straten zijn gebouwd of zijn afgebroken. Harm Jan memoreerde in zijn verhaal de locaties waar vóór 1832 al bewoning was en noemde daarnaast een aantal andere opvallende locaties in Rolde.

Daarna presenteerde Lineke Poutsma de Bewoningsgeschiedenis van de woningen Asserstraat 4 (Villa Wilte), Hoofdstraat 10 (Etos/Apotheek) en Hoofdstraat 14 (sigarenwinkel/Bistro). Toen zij vertelde dat in dit pand vroeger de kapsalon van Izaak Hage was gevestigd, reageerden velen in de zaal met "o ja" Lineke wees erop dat er in sommige woningen toch wel heel veel veranderingen zijn geweest. Ze noemde in haar presentatie een aantal leuke feiten die ze zich vanuit haar eigen jeugd nog kon herinneren.

Het was een geslaagde avond. Voor de werkgroep was het de eerste keer dat zij op deze wijze met resultaten naar buiten kwam. Uit de zaal kwam vooral de reactie "Wat een klus" en "waar zijn jullie aan begonnen?" Dat het veel tijd en energie kost is duidelijk, maar het is vooral een leuke klus.

Met uitzondering van de schoolvakanties is de werkgroep Bewoningsgeschiedenis iedere maandagavond vanaf 19.00 uur aanwezig in het RHG-kantoor in de Boerhoorn. Belangstellenden en mensen die ons willen voorzien van informatie zijn van harte welkom bij de werkgroep.

Aanwinsten bibliotheek

Geschonken door Dhr. W. Sikkema te Eldersloo: Sikkema, W., Hoe de Grutto verdween uit het Geelbroek. Een studie naar oude en nieuwe conflicten in een oud agrarisch landschap en een nieuw natuurgebied. Groningen, Rijksuniversiteit Groningen, juli 2019.

Schenkeningen

Dhr. A. Smeenge te Balloo: Brokstuk van de 'piep' van de Rolder melkfabriek.

Dhr. Bleijleven te Assen: Bijbel met naam: Pieter Westenbrink te Rolde 1856 (RHG-C0005).

Het bestuur

Andries Visser (vicevoorzitter), Alianne Bouma-Hoven (secretaris),

Thale Lesschen (penningmeester), Henk Hollander, Ali Stokker en Arend Smeenge

Vacatures in het bestuur. Iets voor u?

Al enige tijd staat de vacature van voorzitter van dit prachtige Gezelschap open. We zoeken een in de gemeenschap gewortelde persoon

met een goed netwerk die ons met verve kan vertegenwoordigen.

Voldoe je aan dat profiel en kom je ons helpen?

Neem dan contact op met onze secretaris (secretaris@rhg-rolde.nl of 0592-243959).

